

Hadisler Işığında Tüyleri Alma

Dursune KORKMAZ

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1682

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Yayın | Imprint: Kitabe

Yayın No | Publication Number: 136

Kitap Adı: Hadisler Işığında Tüyleri Alma

Book Title: Hair Removal in Light of the Hadith

ISBN: 978-625-5654-07-6

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786255654076

Yazar | Author: Dursune KORKMAZ | orcid.org/0009-0003-2549-5601

Editör | Editor: Doç. Dr. Selahattin Aydemir | orcid.org/0000-0001-8102-7405

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 172 (xiv + 158)

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAX İslam: teoloji | Islam: theology

BISAC: RELO37010 - İslam / Teoloji | Religion / Islam / Theology

THEMA: QRYX İslam: teoloji | Islam: theology

LC Classification: BP134.H3 - Hadis – Dinî ve ahlaki öğretiler | Hadith – Religious and moral teachings

DEWEY: 297.125 - Hadis – İslam öğretisi | Hadith – Islamic teachings

WoS Category: Religion | Religion

WoS Citation Topics Meso: Religion | Religion

WoS Citation Topics Micro: Hadis Çalışmaları | Hadith Studies

Scopus Subject Areas: 1212 - Din ve Teoloji | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Korkmaz, Dursune. *Hadisler Işığında Tüyleri Alma*. Ankara: FCR Yayın Ltd., 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Hadisler Işığında Tüyleri Alma

Dursune KORKMAZ

Ankara 2025

Yazar Hakkında | About the Author

Dursune KORKMAZ

1974 yılında Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde dünyaya geldi. İlkokul eğitimini bitirdikten sonra ortaokul ve lise eğitimini açık öğretimden tamamladı. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İlahiyat Önlisans programından mezun olduktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde dört yıl Fahri Ku'ran Kursu Öğreticiliği yaptı. 2021 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat/İlitam bölümünü tamamladı. Ayrıca 2022 yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Sosyoloji bölümünden mezun oldu. 2024 yılında Kayseri Üniversitesi, Develi İslami İlimler Fakültesi'nde Doç. Dr. Selahattin Aydemir danışmanlığında yazdığı "Kıl ve Tüylerin Alınmasına Dair Hadislerin Tespiti, Tahlili ve Tenkidi" isimli teziyle yüksek lisans eğitimini tamamladı. Evli olan yazar kadınlara dair bazı konularda çeşitli kitaplar üzerinde çalışmalarını devam ettirmektedir.

He was born in 1974 in the Yahyalı district of Kayseri. After completing his primary school education, he completed his middle and high school education through open education. After graduating from the Associate Degree Program in Theology at Anadolu University's Open Education Faculty, he worked as an Honorary Quran Course Instructor at the Presidency of Religious Affairs for four years. He graduated from the Department of Theology/Ilitam at Cumhuriyet University in 2021. He also graduated from the Department of Sociology at Anadolu University's Open Education Faculty in 2022. In 2024, he completed his master's degree at Kayseri University's Develi Faculty of Islamic Sciences with his thesis titled "Detection, Analysis, and Criticism of Hadiths Concerning the Removal of Hair and Feathers," written under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Selahattin Aydemir. The married author continues to work on various books on various topics related to women.

Kitap Hakkında

Hadisler Işığında Tüyleri Alma

İslâm tarihi boyunca insanların giyim-kuşamları yanında süslenme ve buna bağlı olarak vücutlarındaki bilhassa yüz bölgelerindeki kıl ve tüyleri alıp almamalarına dair farklı boyutlarda çeşitli tartışmalar olmuştur. Özellikle kadınların yüz tüyleri ve kaşları üzerinde yaptıkları tasarrufların dinî açıdan nasıl değerlendirildiğini tespit etmek için bu konuya dair ilgili rivayetlerin yorumlanması önem kazanmaktadır. Bazı hadislerde yüz tüylerini almanın Allah'ın yaratmasına bir müdahale olduğu, hatta yüz tüylerini alanlara lanet edildiği şeklinde bilgiler nakledilmektedir. İlgili rivayetlere rağmen Allah Resulü'nün en yakınında bulunan Hz. Âişe'nin bir kadına, yüzünde rahatsızlık veren şeyleri giderebileceğine dair cevap vermesi meselenin çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca yüz tüylerinin alınmasını yasaklayan rivayetin sahâbî râvilerinden birinin Hz. Âişe olması, dikkat çeken bir meseledir. Konunun netleşmesi adına rivayetlerin tespiti ve tahliline ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Çalışmada temel hadis külliyatının yanında gerektiğinde diğer disiplinlere ait kaynaklardan da faydalanılmıştır. Konunun daha iyi anlaşılması için gerektiğinde eleştirel yaklaşıma başvurulmuştur. Konuyla ilgili rivayetlerin sened tenkidi kısaca açıklandıktan sonra sıhhat durumu hakkında bilgi verilmiştir. İlgili rivayetleri metin tenkidi yönteminden istifade ederek Kur'an'a, sahih sünnete, akla ve tarihî gerçeklere arz ederek merviyâtın nasıl anlaşılması gerektiği hakkında çok boyutlu değerlendirmelerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hadis; Mütenebbisât; Kaş alma; Kıl; Tüy

About the Book

Hair Removal in Light of the Hadith

Throughout Islamic history, there have been various debates on various levels regarding whether people should remove body hair, especially facial hair, in addition to clothing and adornment. Interpreting relevant narrations on this topic is crucial, particularly to understand how women's actions regarding facial hair and eyebrows are religiously evaluated. Some hadiths convey that removing facial hair constitutes an interference with God's creation, even condemning those who remove it. Despite these narrations, the fact that Aisha, one of the closest companions to the Messenger of God, responded to a woman that she could remove any discomfort on her face demonstrates the multifaceted nature of the issue. Furthermore, it is noteworthy that Aisha was one of the companions who narrated the narration prohibiting the removal of facial hair. It is clear that the identification and analysis of these narrations are necessary to clarify the issue.

In addition to the core hadith collection, the study also utilized sources from other disciplines when necessary. A critical approach was employed when necessary to better understand the subject. Following a brief explanation of the chain of narrations' chain of narration, information was provided on their authenticity. Using textual criticism, the relevant narrations were compared to the Quran, authentic Sunnah, reason, and historical facts, and multidimensional assessments were utilized to understand the Marwiyyat

Keywords: Hadith; Müteneemisât; Plucking eyebrows; Hair; Feather

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	xi
ÖN SÖZ	xiii
GİRİŞ	1
1. Problem	1
2. Kapsam	1
3. Önem	4
4. Yöntem	6
5. Kaynaklar	7
BİRİNCİ BÖLÜM	
YÜZ TÜYLERİNİN ALINMASIYLA İLGİLİ HADİSLERİN SENED TAHLİLİ	11
1.1. Kavramsal Çerçeve	11
1.1.1. Nâmisa (النامصة)	12
1.1.2. Fellâce (الفلاجة)	13
1.1.3. Vâşima (الوَاشِمَة)	14
1.1.4. Vâsile (الْوَأْصِلَة)	15
1.2. Yüz Tüylerini Almakla İlgili Rivayetler	15
1.2.1. Rivayetlere Genel Bakış	15
1.3. Mütenemmisât Rivayetlerinin İncelenmesi	17
1.4. Sahâbe Kaynağına Göre İsnadların Tetkiki	18
1.4.1. Abdullah b. Mes'ûd Rivayetleri	19
1.4.1.1. Alkame b. Kays Tarikleri	19
1.4.1.1.1. Süfyân es-Sevrî Tarikleri	19
1.4.1.1.1.1. Ortak Râviler	21
1.4.1.1.1.2. Süfyân Medar-ı İsnadının Râvileri	22
1.4.1.1.1.3. Sıhhat Dururmu	25
1.4.1.1.1.4. Coğrafi Dağılımı	25
1.4.1.1.1.5. Metin Mukayesesi	26
1.4.1.1.2. Cerîr b. Abdülhamîd Tarikleri	33
1.4.1.1.2.1. Cerîr Medar-ı İsnadının Râvileri	34
1.4.1.1.2.2. Sıhhat Durumu	36

1.4.1.1.2.3. Coğrafi Dağılımı	36
1.4.1.1.2.4. Metin Mukayesesi	36
1.4.1.1.3. Şu'be ve Diğerlerinin Tarikleri	40
1.4.1.1.3.1.Şu'be ve Diğerlerinin Medar-ı İsnadının Râvileri	42
1.4.1.1.3.2. Sıhhat Durumu	46
1.4.1.1.3.3. Coğrafi Dağılımı	46
1.4.1.1.3.4. Metin Mukayesesi	47
1.4.1.1.4. Mevkuf Rivayetler	52
1.4.1.1.4.1. Mevkuf Rivayetlerin Medar-ı İsnadının Râvileri	53
1.4.1.1.4.2. Sıhhat Durumu	53
1.4.1.1.4.3. Coğrafi Dağılımı	53
1.4.1.1.4.4. Metin Mukayesesi	53
1.4.1.2. Kabîsa b. Câbir Tarikleri	55
1.4.1.2.1.Kabîsa b. Câbir Medar-ı İsnadının Râvileri	57
1.4.1.2.2. Sıhhat Durumu	60
1.4.1.2.3. Coğrafi Dağılımı	60
1.4.1.2.4. Metin Mukayesesi	61
1.4.1.3. Mesrûk b. el-Ecdâ Tariki	65
1.4.1.3.1. Mesrûk Medar-ı İsnadının Râvileri	66
1.4.1.3.2. Sıhhat Durumu	67
1.4.1.3.3. Coğrafi Dağılımı	67
1.4.1.4. Ebû Ubeyde Tarikleri	68
1.4.1.4.1. Ebî Ubeyde Medâr-ı İsnadının Râvileri	69
1.4.1.4.2. Sıhhat Durumu	71
1.4.1.4.3. Coğrafi Dağılımı	71
1.4.1.4.4. Metin Mukayesesi	72
1.4.1.5. Ebû Âliye Tariki	74
1.4.1.5.1. Ebû Âliye Medar-ı İsnadının Râvileri	74
1.4.1.5.2. Sıhhat Durumu	75
1.4.1.5.3. Coğrafi Dağılımı	75
1.4.1.6. İbrâhim b. Yezîd Tariki	76
1.4.1.6.1. İbrâhim b. Yezîd Medar-ı İsnadının Râvileri	77
1.4.1.6.2. Sıhhat Durumu	77
1.4.1.6.3. Coğrafi Dağılımı	77
1.4.2. Âişe bnt. Ebî Bekîr es-Sıddîk Rivayeti	78
1.4.2.1. Âişe bnt. Ebî Bekîr es-Sıddîk İsnadının Râvileri	79
1.4.2.2. Sıhhat Durumu	81

1.4.2.3. Coğrafi Dağılımı	81
1.4.2.4. Metin Mukayesesi	81
1.4.3. İbn Abbâs Rivayetleri	83
1.4.3.1. İbn Abbâs İsnadının Râvileri	84
1.4.3.2. Sıhhat Durumu	88
1.4.3.3. Coğrafi Dağılımı	88
1.4.3.4. Metin Mukayesesi	88
1.4.4. Katâde İsnadı	90
1.4.4.1. Sıhhat Durumu	91
1.4.4.2. Coğrafi Dağılımı	91
1.5. Ezâ Rivayetinin İncelenmesi	91
1.5.1. İmraeti İbn Ebî's Sakr Tariki	91
1.5.2. İmraeti İbn Ebî's Sakr İsnadının Râvileri	92
1.5.3. Sıhhat Durumu	93
1.5.4. Coğrafi Dağılımı	93
1.6. Mütene mmisât Rivayetlerinin Konularına Göre Tespiti	93
1.6.1. Haşr Sûresi 7. Âyetin Yer Aldığı Metinler	94
1.6.2. Abdullah b. Mes'ûd ve Ümmü Ya'kûb Arasında Geçen Diyaloğun Yer Aldığı Metinler	94
1.6.3. Farklı Lafızların Yer Aldığı Bazı Rivayetler	95
1.6.4. Merfû Rivayetler	96

İKİNCİ BÖLÜM

MÜTENEMMİSÂT ve EZÂ RİVAYETLERİNİN METİN TAHLİLİ ve TENKİDİ

2.1. Mütene mmisât ve Ezâ Rivayetlerinin Metin Tahlili ve Tenkidine Giriş	97
2.2. Rivayetlerin Değerlendirilmesi	99
2.2.1. Mütene mmisât ve Ezâ Rivayetlerinin Metin Tenkidi	102
2.2.1.1. Rivayetlerin Kur'an'a Arzı	104
2.2.1.2. Rivayetlerin Sahih Sünnete/Hadislerle Arzı	113
2.2.1.2.1. Mütene mmisât Rivayetiyle Uyumluluk Arz Eden Bazı Rivayetler	113
2.2.1.2.2. Mütene mmisât Rivayetiyle İhtilaflı Hadisler	115
2.2.1.2.3. Ezâ Rivayetiyle Uyumlu ve İhtilaflı Hadisler	116
2.2.1.2.4. Mütene mmisât ve Ezâ Hadisleriyle Uyumlu ve İhtilaflı Rivayetlerin Değerlendirilmesi	116

2.2.1.3. Rivayetlerin Tarihe Arzı	121
2.2.1.4. Rivayetlerin Akla Arzı	124
2.3. Genelde Hz. Peygamber'in Sünnetinin Özelde Mütenebbisât ve Ezâ Hadislerinin Bağlayıcılığı	128
2.4. Sünnette Zaman ve Mekân Boyutu	137
SONUÇ	143
KAYNAKÇA	149
DİZİN	155

KISALTMALAR

bk.	: Bakınız
bs.	: Basım
C.	: Cilt
c.c.	: Celle Celâluh
çev.	: Çeviren
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
ed.	: Editör
H.	: Hicrî
Hz.	: Hazreti
neş.	: Neşriyat
öl.	: Ölüm tarihi
r.a.	: Radıyallahu anh.
s.	: Sayfa
s.a.v.	: Sallallahü Aleyhi ve Sellem
Sy.	: Sayı
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
ts.	: Tarihsiz
vb.	: Ve benzerleri
Yay	: Yayınları

ÖN SÖZ

Dinler, her zaman insanoğlunun hayatını etkilemiş ve müntesiplerine yön vermiş hatta tafsilat sayılabilecek bazı hususlarda titiz olmalarını talep etmiştir. Yaşama dair her şey ince elenmiş, sık dokunmuştur. İslâm dini de diğer dinler gibi her türlü teferuatı dikkate almış ve meseleler âyet ve hadislere konu olmuştur. Hatta zaman zaman re'ye başvurularak, farklı görüş ve kanaatlerle sonuçlanan içtihâdî bir hüviyete de ulaşılmıştır. Bu bağlamda insan vücudundaki kıl ve tüylerin alınması ile ilgili hadis rivayetleri de ayrıntı sayılabilecek konulardan biridir. Hadis külliyyatının temel kaynakları incelendiğinde bu meseleyle ilgili rivayetlere ulaşılmıştır. Hadislerden birine göre Resûlullah (s.a.v.), yüz tüylerini almayı yasaklamıştır. Diğer bir rivayete göre ise Hz. Âişe (r.a.), kendisine yüz tüylerini alıp alamayacağını soran bir kadına, yüzündeki tüyleri alabileceğine dair sözler sarfetmiştir. Bu rivayetlerde görünen teâruz durumu, meselenin anlaşılması için konunun araştırılmasını zaruri kılmıştır. Fıkıh âlimleri, her ne kadar iki rivayeti cem ederek bir fetva vermişlerse de hadis usûlü yöntemlerine göre rivayetleri tahlil etmek önemlidir.

Bu çalışmada, zikredilen hadisler tespit edildikten sonra sened ve metinleri tenkit ve tahlil edilmiştir. Konuyla ilgili netlik oluşması açısından rivayetler hakkında zaman zaman yorumlara başvurulmuştur. Elde edilen bilgiler ışığında ulaşılan sonuç değerlendirilmiştir. Her araştırma gibi elbette bu çalışmanın da gözden kaçan veya eksik yönleri söz konusu olabilir. Beşerin söz konusu olduğu yerde hatalar olması normal bir durumdur. Bununla birlikte çalışılan konuya küçük de olsa bir katkı sağlanması temenni edilmektedir.

Âlemleri yaratan; kâinatı, canlıları, tek tek hücreleri ve zerreleri sahipsiz bırakmayan; onlara nasıl sahip olmuşsa bize de öylece hâkim olan, bizi nefsimize bile bırakmayan; hayattaki her

anımızda olduğu gibi bu çalışmanın da her anında yardım eden Rabbime sonsuz şükşü bir borç bilirim.

Çalışmanın tez aşamasında, tez danışmanlığını; kitap olarak hazırlanmasında editörlüğünü kabul etme lütfunda bulunan ve araştırma süresince sabır, anlayış ve hoşgörü ile bana rehberlik yapan, bilgi ve tecşübelerini paylaşan, çalışmanın her aşamasında katkı sağlayan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Selahattin Aydemir'e sonsuz teşekkürlerimi arz ederim. Ayrıca bende emeği olan tüm hocalarıma ve desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Çalışma süresince beni anlayış ve hoşgörü ile destekleyen eşim Rüstem Korkmaz'a çok teşekkür ederim. Çalışmayı, rahmetli babacığım Yaşar Fidan'a ve rahmetli anneciğim Münevver Fidan'a ithaf ediyorum. Ruhları şâd olsun.

Gayret bizden, takdir Allah'tandır (c.c.).

Dursune KORKMAZ
Kayseri 2025